

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

סטייה חברתית - 61820

תאריך עדכון אחרון 08-01-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: קרימינולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר קיץ

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר עודדה שטיינברג

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Odeda.steinberg@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

במסגרת הקורס נדון בהגדרות השונות לסטייה חברתית; מהי סטייה, מי המגדירים אותה; אלו אינטרסים מעורבים בתהליך ההגדרה. בין התופעות החברתיות המוגדרות כסטייה ניתן למנות סוגים שונים של פשיעה, התמכרויות שונות, העדפות מיניות וכיו"ב. נדון בגישות שונות המנסות להסביר סטייה חברתית על מגוון מרכיביה כמו קונסטרוקציוניזם, פוזיטיביזם, פונקציונליזם, תיוג, פיקוח חברתי ועוד.

מטרות הקורס:

להבין מהי סטייה, מי מגדיר אותה, אילו אינטרסים מעורבים בתהליך ההגדרה. להכיר את התופעות החברתיות המוגדרות כסטייה ואת הסוגים השונים של פשיעה, התמכרויות שונות, העדפות מיניות וכיו"ב. הכרת גישות שונות המנסות להסביר סטייה חברתית על מגוון מרכיביה כמו קונסטרוקציוניזם, פוזיטיביזם, פונקציונליזם, תיוג, פיקוח חברתי ועוד.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הסטודנט ידע להגדיר סטייה.

יבין מהם האינטרסים הפועלים בתהליך ההגדרה.

הסטודנט יכיר את התופעות החברתיות המוגדרות כסטייה ואת הסוגים השונים של פשיעה, התמכרויות שונות, העדפות מיניות וכיו"ב.

כמו כן, הסטודנט יכיר ויבין את הגישות השונות הקיימות ואת הדרך שלהן להגדיר סטייה. בין הגישות יכיר התלמיד את התאוריות: קונסטרוקציוניזם, פוזיטיביזם, פונקציונליזם, תיוג, פיקוח חברתי ועוד.

דרישות נוכחות (%) :

90%

שיטת ההוראה בקורס: פרונטלית

בנוסף ינתנו הרצאות של מרצים שונים וגופים שונים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

הגדרת הסטייה

הבניית הסטייה

התנהגות סוטה

פוליטיקה של הסטייה

זהויות

חומר חובה לקריאה:

הגדרת הסטייה

גוד, א' (2002). על הסטייה. בית ההוצאה לאור של האוניברסיטה הפתוחה.
גופמן, א' (1983). סטיגמה. בית דביר, הוצאת רשפים
משונים, ג' (1999). סוציולוגיה, תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה
שוהם ש. ג., אדד מ., ורהב ג. (2004). קרימינולוגיה : ירושלים ותל אביב: הוצאת
שוקן.

אריקסון, ק' (נוסח עברי 1993). רשימות על הסוציולוגיה של הסטייה, בתוך: רוט הלר, נ' נווה, ד' (עורכים), היחיד והסדר החברתי, (ע"מ 167-176). תל-אביב: עם-עובד.

Downes, D. & Rock, P (2007). Understanding deviance: A guide to The Sociology of Crime and Rule Breaking. Oxford University Press

הבניית הסטייה

אייזנשטדט, מ' (2001). "הבניית עבריינות נוער לאור ההגדרה של "נורמאליות":
1944-1922. מגמות, מ"א (2-1), יוני (ע"מ 46 - 71).
בוני-נוח, ח' (2008). הבנייתה של בעיה חברתית בקרב תרמילאים המשתמשים
בסמים. בתוך: בוני-נוח, ח' (עורכת), תרמילאים וסמים, ירושלים: מוסד ביאליק.

התנהגות סוטה?

בן-יהודה, נ. (1989). "היקף השימוש לרעה בסמים בישראל: תופעה מתפשטת או
סטאטית". עבריינות וסטייה חברתית, י"ז, 75 - 86.
גולדין, ס' (2002). אנורקסיה בישראל או "אנורקסיה ישראלית"? כמה הערות על
"תסמונת תלוית תרבות" בהקשר גלוקלי. סוציולוגיה ישראלית, ד, 1, 105 - 141.
וייסבלאי, א' (2011). אובדנות בקרב ילדים ובני נוער. הכנסת, מרכז המחקר והמידע.
תימור, א. (2001). "אנחנו לא משקרים": הסברי סטודנטים לרישומי נוכחות כוזבים
לכאורה. בתוך: מ' אדד, ו' וולף, (עורכים) עבריינות וסטייה חברתית, תיאוריה ויישום: 305-318. רמת
גן: אוניברסיטת בר-אילן.

הפוליטיקה של הסטייה

חסן, מ. (1999). הפוליטיקה של הכבוד: הפטריארכיה, המדינה ורצח נשים בשם כבוד
המשפחה. בתוך: ד' זרעאלי ואח' מין מגדר פוליטיקה (ע"מ 267-305). תל אביב: הקיבוץ המאוחד.
יחזקאלי, פ. (1994). "סטייה משטרית כתוצר לוואי של עבודת המשטרה". סטטוס,
42, 42-37
קרומר, ג' (2007). סיפורים אטיולוגיים: לקראת הבנת הפוליטיקה של ייחוס גורמי
סטייה. מגמות, מה (2), 203 - 217.
שדמי, א. (2004). שיטור קהילתי בישראל - שינוי אסטרטגי או שחקן פוליטי? בתוך: ל' עדן
ואחרים (עורכים) רודפי הצדק: מחקרים בפשיעה ואכיפת החוק בישראל, תל אביב:
צ'ריקובר.

זהויות

ששון-לוי, א. (2001). חתרנות בתוך דיכוי: כינון זהויות מגדריות של חיילות
בתפקידים "גבריים". בתוך: עצמון, י' (עורכת), התשמע קולי? ייצוגים של נשים בתרבות הישראלית
(ע"מ 277-302) ירושלים: מכון וון ליר.

חזני, מ' (2001). גישת התיוג: בחינה עיונית ואמפירית. בתוך: מ' אדד, וי' וולף, (עורכים) עבריינות וסטייה חברתית, תיאוריה ויישום, (ע"מ 61 - 72) רמת גן: אוניברסיטת בר-אילן. אלישע, א' (2007). טיפולוגיה של רצח אינטימי: בחינת מאפייניהם האישיים, הבין-אישיים והסביבתיים של גברים שרצחו את בנות זוגם. צוהר לבית הסוהר, 11, 27-40.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 100 %

מידע נוסף / הערות: